

Rosa segel

Svensk modernism i Moderna Museets samling

17 juni 2023–2 jan 2025

Utställningen Rosa segel lyfter fram några av de många bildvärldar och konstnärliga uttryck som existerade sida vid sida i en tid av stora samhällsförändringar. På kort tid omvandlas Sverige från jordbrukssamhälle till industrination, sociala reformer och framtidstro blandas med beredskap och rädsla för världskrig. Rosa segel gör nedslag i 1900-talets första fyra första decennier och det mångskiftande konstfält som kommit att kallas den svenska modernismen.

"Rosa segel – Svensk modernism i Moderna Museets samling" är den andra utställningen i museets nya samlingspresentation där samlingen visas i tematiska utställningar.

Titeln har utställningens curator Matilda Olof-Ors lånat från Ragnar Sandbergs skymningslandskap "Rosa segel" (1934). I utställningen möter publiken omkring 100 verk av konstnärer som Anna Casparsson, Siri Derkert, Sven X:et Erixson, Isaac Grünewald, Sigrid Hjertén, Bror Hjorth, Hilding Linnqvist, Vera Nilsson, Ragnar Sandberg, Otte Sköld och många fler.

Förändringarnas tid

Med utgångspunkt i Moderna Museets samling gör "Rosa segel" nedslag i perioden från 1900 och fram till 1940-talet. Det är en tid då stora samhällsförändringar, världskrig och influenser från europeiska storstäder som Paris och Berlin, ger tydliga avtryck i konsten.

Många av de svenska konstnärerna söker efter nya uttryck som kan berätta om och spegla det moderna samhället. Detta märks bland annat i avbildningarna av landskap där den nya industrin träder fram och i motiv från de snabbt växande städerna och dess ytterområden. Här i städernas utkanter bildas en sorts mellanrum där det gamla jordbrukssamhället möter det nya, urbana.

Utställningen inleds med Sven X-et Erixsons "Målarens hus" från 1942. I den stora målningen står naturen i full blom och konstnärens familj är avbildad mitt i vardagens lek och bestyr. Samtidigt hotas den fridfulla idyllen i villastaden av närvaron av tre militärflygplan på himlen ovanför.

Det industrialiserade samhället och naturen

Synen på naturen som en uteslutad resurs, fri för människan att utnyttja fick allt starkare fäste i och med industrialismen. Ett särskilt intresse riktades mot naturtillgångarna i landets norra delar där bland annat utbyggnaden av vattenkraft och en mer industriell gruvdrift kom att spela en stor roll för den snabba industrialiseringen. Detta synsätt stod i stark kontrast till den samiska befolkningens uppfattning om naturen som ett besjälat, levande väsen. Människor som i

generationer levit i de nu alltmer eftertraktade landskapen tvångsflyttades eller fick se sina hemtrakter skövlas och förändras i snabb takt.

Naturen blev med den ökade inflyttningen till städerna något som behövde uppsökas, snarare än en del av vardagen, och det norrländska landskapet lockade även konstnärer som till exempel Helmer Osslund.

Inspiration hämtas från drömmar, känslor och minnen

Det nya rationella samhället som växte fram fick också konstnärer och författare att söka inspiration i det undermedvetna, i drömmar och minnen. Den inre världen, känslor och fantasi, lyfts fram, snarare än den yttre verkligheten. Andra konstnärer blickade i stället mot litteraturens, sagans och myternas världar. Inspiration hämtades även från självlärda konstnärers uttryck.

Även bland konstnärer som fann sina motiv i vardagens miljöer och möten återfinns poetiska undertoner. Den närmaste omgivningen gestaltades i lyriska bilder som för att bevara det liv som var hotat av tidens oro. Att drömma och fantisera om andra världar och svunna tider blev ett sätt att hantera isoleringen som krigsåren förde med sig.

Ett hundraårigt aktuellt perspektiv

Nästan hundra år skiljer mellan de tidiga verken i "Rosa segel" och Carola Grahns skulptur "Horizon of Me(aning)" från 2015/2023 som tar plats i utställningen – en horisont av björkved som staplats under ett samtal om psykisk ohälsa, enligt konstnärens specifika instruktioner. Verket uppfördes första gången 2015 efter att flera självmord skett i Sápmi, just i det område där mångas liv och näringar förändrats radikalt. Utifrån en livsåskådning där naturen betraktas som besjälad kan veden tänkas bevara människors berättelser.

- I de nya samlingsutställningarna på Moderna Museet vill vi rikta samtidens blick på konsthistorien. Idag, ett sekel senare, pågår åter ett krig i Europa, och samhället fortsätter att förändras i ökad takt och omfattning. Nu som då är naturens resurser i fokus i sökandet efter lösningen på samtidens utmaningar, säger Matilda Olof-Ors.

Mer om det nya utställningsprogrammet för samlingen

Moderna Museets samling är en av Europas främsta av modern och samtida konst, och omfattar ca 140 00 verk.

Utmaningen för museet är att göra konstskatten så tillgänglig som möjligt för publiken. Därför visas samlingen nu i tematiska utställningar som ersätter det tidigare kronologiska formatet, och istället gör djupdykningar i olika berättelser ur konsthistorien. På så sätt kan besökarna se så mycket mer ur samlingen över tid, än tidigare.

Tillsammans presenterar utställningarna i programmet konst från förra sekelskiftet fram tills idag och återspeglar bredden i Moderna Museets samling.

Pressmaterial

Till utställningen publiceras ingen katalog men pressbilder finns att hämta i Moderna Museets pressrum.

http://www.modernamuseet.se/press/sv/?moderna_press_images=rosa-segel

För frågor vänligen kontakta Annika Hansson Wretman,
press@modernamuseet.se
070-952 23 62